

Dret del Medi Ambient**2014/2015**

Codi: 102227

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Montserrat Iglesias Lucia

Correu electrònic: Montserrat.Iglesias@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ferran Pons Cánovas

Prerequisits

Per cursar Dret del Medi Ambient no hi ha prerequisits, però es del tot recomanable haver superat Dret de la Unió Europea i Dret Administratiu I, II i III.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura es conèixer i saber interpretar el règim jurídic bàsic aplicable al medi ambient. Es tractarà especialment el Dret ambiental administratiu, que és una disciplina amb clars trets identificadors del dret públic, però que té una incidència molt rellevant en el món de l'empresa. Amb aquesta finalitat, l'assignatura s'estructura en tres grans blocs temàtics.

En el primer es tracta d'oferir una visió general de què s'entén actualment per Dret Ambiental, quines disciplines jurídiques conflueixen i de quina manera, i quins són els instruments utilitzats per a la protecció de l'entorn i dels seus recursos. Caldrà, tanmateix, incidir en el dret dels ciutadans a disposar d'un medi ambient adequat pel desenvolupament de la persona i en el deure de conservar-lo i en l'obligació dels poders públics de vetllar per la utilització racional de tots els recursos naturals. Per això s'haurà de revelar el paper de l'Administració ambiental i el dels ciutadans en l'elaboració i execució del Dret Ambiental.

En el segon bloc s'estudiaran certs mecanismes transversals, que tenen per finalitat garantir la participació dels ciutadans en els afers ambientals, prevenir els perjudicis al medi ambient, afavorir els sistemes voluntaris de qualificació o gestió ambiental, o establir la responsabilitat dels causants de danys ambientals, com l'accés a la informació, el control integrat de la contaminació, les avaluacions d'impacte ambiental, l'etiquetatge ecològic i les auditories ambientals i la responsabilitat ambiental.

Per últim, el tercer bloc intentarà oferir una visió general de quin es el règim jurídic aplicable a subsectors ambientals als quals habitualment s'atorga un tractament normatiu independent, tant pel que fa a la distribució competencial existent i grau de desenvolupament a nivell estatal, autonòmic i local, com a l'organització administrativa adoptada, a les normes actualment vigents, a la seva interpretació contemporània i nivell d'aplicació que s'observa.

Competències

- Argumentar i fonamentar l'aplicació de les normes jurídiques.
- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Dominar les tècniques informàtiques per obtenir la informació jurídica (bases de dades de legislació, jurisprudència, bibliografia, etc.) i per comunicar dades.
- Identificar, valorar i posar en pràctica els canvis en la jurisprudència.
- Memoritzar i utilitzar la terminologia jurídica
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
- Treballar de forma autònoma i en equip.
- Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar l'evolució jurisprudencial.
2. Aplicar les normes jurídiques al cas concret.
3. Buscar sentències, articles, etc., en les bases de dades jurídiques.
4. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
5. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
6. Definir el llenguatge juridicoadministratiu.
7. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
8. Distingir l'evolució jurisprudencial en l'àmbit del dret administratiu.
9. Explicar les normes jurídiques administratives.
10. Expressar-se amb la terminologia juridicoadministrativa.
11. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
12. Reflexionar críticament sobre les decisions jurisprudencials.
13. Reflexionar sobre la normativa administrativa.
14. Treballar de forma autònoma i en equip.
15. Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.
16. Utilitzar les fonts d'informació informàtiques jurídiques.

Continguts

BLOC TEMÀTIC 1. PART GENERAL

La protecció del medi ambient com a objecte del dret. El Dret Ambiental. Antecedents. Característiques. Principis. L'ordenament ambiental.

El marc internacional de la protecció jurídica del medi ambient. La rellevància de l'ONU: convenis, programes i conferències. El Protocol de Kioto. La transcendència del Dret ambiental de la Comunitat Europea

L'Administració i la protecció del medi ambient. La concepció constitucional i la distribució territorial de competències. L'organització administrativa del medi ambient. La limitació dels drets de propietat i de llibertat d'empresa per la protecció del medi ambient.

BLOC TEMÀTIC 2. Mecanismes transversals

La informació, la participació ciutadana i de grups i l'accés a la justícia en la protecció del medi ambient. El dret dels ciutadans a participar en la protecció del medi ambient. L'accés a la informació mediambiental. L'acció popular en assumptes mediambientals. La responsabilitat per danys ambientals.

Les tècniques de regulació, limitació i control per la protecció ambiental. La seva incidència en el món de l'empresa. L'avaluació d'impacte ambiental de projectes d'obres, instal·lacions i activitats. L'avaluació ambiental

de plans i programes o avaluació ambiental estratègica. La prevenció i el control ambiental de les activitats potencialment contaminants.

Les tècniques d'incentiu o foment. Els sistemes voluntaris de qualificació i de gestió ambiental- La seva incidència en el món de l'empresa. Les subvencions o ajuts públics ambientals. Els sistemes voluntaris de qualificació ambiental. Els sistemes de gestió i auditoria ambientals. Green economy i public procurement

BIOC TEMÀTIC 3. Subsectors

La protecció de les aigües continentals

La protecció del litoral i del medi marí

La contaminació atmosfèrica, contaminació sonora; contaminació lumínica i males olors: el seu tractament jurídic.

El règim jurídic dels residus i dels sols contaminats. Substàncies perilloses

La tutela dels recursos naturals. El espais de protecció especial. La protecció de la biodiversitat i la protecció, gestió i ordenació del paisatge

La integració de la vessant ambiental en l'elaboració i execució de polítiques públiques sectorials: transport, energia, agricultura...

Metodologia

L'estudi, anàlisi i explicació del règim jurídic dels diferents temes i matèries que conformen el contingut de l'assignatura i el corresponent programa anirà complementat amb la seva perspectiva pràctica. D'una banda, s'estudiaran casos concrets per mitjà de resolucions, sentències i notícies tractades pels mitjans de comunicació. D'altra banda, els estudiants hauran de realitzar diferents exercicis, treballs i pràctiques, tant a classe com de treball autònom, en el marc de l'avaluació contínua. Entre quatre i cinc d'aquests treballs seran objecte de puntuació de cara a l'avaluació final.

L'examen final constarà de diferents preguntes per desenvolupar, d'extensió i puntuació diversa. D'un llistat de preguntes, l'alumne/a podrà elegir-ne varies.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques	12	0,48	2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16
Classes teòriques	33	1,32	1, 6, 8, 9, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Tutoria	6	0,24	9, 10, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Diferents lectures: articles, normes i jurisprudència	20	0,8	3, 14, 15, 16
Estudi	34	1,36	2, 3, 8, 13, 16
Redacció i presentació de diferents exercicis, pràctiques i treballs	37	1,48	1, 2, 3, 4, 5, 7, 11, 14, 15, 16

Avaluació

El model d'avaluació és continuada i té l'objectiu que l'alumnat i el professorat puguin conèixer el grau d'assoliment de les competències per tal d'orientar el procés formatiu.

Els treballs, exercicis i les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs suposaran entre el 20 % i el 30 % de la nota final. L'examen final de continguts suposarà entre el 70 % i el 80% de la nota final. A l'inici del curs, el/la professor/a especificarà el percentatge exacte de l'examen final i l'avaluació continuada.

A l'inici del curs el/la professor/a responsable de l'assignatura també informará als alumnes de tots els treballs, exercicis i les activitats pràctiques que es realitzaran al llarg del curs i d'aquelles que seran tingudes en compte per l'avaluació continuada. Cada professor/a responsable al principi de curs informará als alumnes del tipus d'examen (test, preguntes curtes,...) així com de si és necessari aprovar les dues parts per superar l'assignatura.

Els alumnes que suspenguin aquest examen podran ser re-avaluats del mateix sempre que hagin obtingut una nota final igual o superior a 3'5 punts (sobre 10).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita	70 %	2	0,08	7, 9, 13, 16
Proves, exercicis pràctics i treballs	30 %	6	0,24	2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 16

Bibliografia

La bibliografia existent sobre Dret del medi ambient és molt abundant. Al principi de curs s'especificarà quin és el manual més recomanable. A títol de mostra poden citar-se les següents obres i estudis de caràcter general:

- ALLENDE LANDA, J., Medio ambiente, ordenación del territorio y sostenibilidad, Bilbao, 2000.
- ALONSO GARCÍA, E. y LOZANO CUTANDA, B. (Dir.), Diccionario de Derecho Ambiental, Iustel, Madrid, 2006.
- Audibert Arau, R., Régimen jurídico de la etiqueta ecológica, Cedecs, Barcelona, 1996.
- BETANCOR RODRÍGUEZ, A., Instituciones de Derecho Ambiental, Madrid, 2001.
- CAMPINS ERITJA, M. et al., Environmental Law in Spain, Kluwer Law, 2011.
- CANOSA USERA, R., Constitución y medio ambiente, Madrid, 2000.
- CASADO CASADO, L., Los vertidos en aguas continentales. Las técnicas de intervención administrativa, Editorial Comares, Granada, 2004.
- CASADO CASADO, L., La regulación de los vertidos en aguas continentales en el Derecho Comunitario, Cedecs, Barcelona, 2005.
- CASADO CASADO, L. i FUENTES i GASÓ, J.R., Medi ambient i ens locals, Cedecs, Barcelona, 2008.
- CASADO CASADO, L. i PONT CASTEJÓN, I., "La elasticidad de las competencias normativas en materia ambiental: querer es poder", a El derecho administrativo en el umbral del siglo XXI: homenaje al profesor Dr. D. Ramón Martín Mateo, Madrid, 2000.

- DE GATTA SÁNCHEZ, D., Sistema jurídico-administrativo de protección del medio ambiente, Ratio Legis, 2012.
- DE MIGUEL PERALES, C., Derecho Español del Medio Ambiente, Civitas, Madrid, 2000.
- FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.R., Estudios de Derecho Ambiental y Urbanismo, Pamplona, 2001.
- HUERTA HUERTA, R. y HUERTA IZAR DE LA FUENTE, C., Tratado de Derecho ambiental, 2 Tomos, 2001.
- LAVILLA ROVIRA, J.J., MENÉNDEZ ARIAS, M.J., (coord.), Todo sobre el Medio Ambiente , Praxis, Barcelona, 1996.
- LOZANO CUTANDA, B., Derecho Ambiental Administrativo, 11ª edición de l'obra/1ª edición en l'editorial LA LEY, Madrid, 2011.
- LOZANO CUTANDA, B., y ALLI TURRILLAS, J-C., Administración y Legislación Ambiental, Dykinson, Madrid, 5ª Edición, 2009.
- Martín Mateo, R., Tratado de Derecho Ambiental, Trivium, Madrid, 4 Vols.
- MARTÍN MATEO, R., Manual de Derecho Ambiental, Aranzadi, Navarra, 2003.
- NIETO MORENO, J.E., Elementos estructurales de la evaluación ambiental de planes y programas, Aranzadi, 2011.
- PONS CÀNOVAS, F., La incidencia de las intervenciones administrativas en el Derecho de propiedad. Perspectivas actuales, Marcial Pons, Madrid, 2004.
- PONS CÀNOVAS, F., "Intervención pública en la actividad privada para la protección ambiental. Limitaciones a los derechos de propiedad y de libertad de empresa", a Diccionario de Derecho Ambiental, Enrique Alonso García y Blanca Lozano Cutanda (Directors), Iustel, Madrid, 2006. pp. 778 a 789.
- PONS CÀNOVAS, F., "Puertos, urbanismo y medio ambiente", a Obras públicas, urbanismo y medio ambiente, Fernando López Ramón y Víctor Escartín Escudé (Coords.), Marcial Pons, 2013.
- PONT CASTEJÓN, I., "El procedimiento administrativo de autorización de vertidos a aguas continentales ante el reto de una Administración hidráulica eficaz", a Revista Aranzadi de derecho ambiental, núm. 5, 2004, pp. 15 a 36.
- PONT CASTEJÓN, I. "Un nuevo reto en materia competencial: Estado y Comunidades Autónomas ante las exigencias del Protocolo de Kyoto", a Los retos de la aplicación del protocolo de Kyoto en España y Canadá, Mar Campins Eritja (Coord.), 2005.
- PONT CASTEJÓN, I., "Medio Ambiente" a Derecho Administrativo Práctico, Tirant lo Blanch, Valencia, 1997, pp. 303-331.
- PONT CASTEJÓN, I. i CAMPINS ERITJA, M., (Coord.), Perspectives de Dret Comunitari Ambiental, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 1997.
- ORTEGA ÁLVAREZ, L. (Dir.), Lecciones de Derecho del Medio Ambiente, Lex Nova, Valladolid, 1998.
- ORTEGA ÁLVAREZ, L., ALONSO GARCÍA, C. y VICENTE MARTÍNEZ, R.D., Tratado de Derecho Ambiental, Tirant lo blanch, Valencia, 2013.
- REYES LÓPEZ, M.J. (Coord.), Derecho ambiental español, Valencia, 2001.
- RUIZ-RICO RUIZ, G., El Derecho constitucional al medio ambiente, Valencia, 2001.
- RUIZ-RICO RUIZ, G. et al. Derecho Ambiental, 2008.
- SORIANO GARCÍA, J.E. y BRUFAO CURIEL, P., Claves de Derecho Ambiental, Iustel, Madrid, 2010.

- TORRES LÓPEZ, M.A. y ARANA GARCÍA, E. (Directors), Derecho Ambiental, Tecnos, Madrid, 2012.